

UCHWAŁA NR 171/XXIII/2017
RADY POWIATU W AUGUSTOWIE
z dnia 31 marca 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim
na lata 2017 - 2022.**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 814; Dz.U. z 2016 r. poz. 1579 i poz. 1948) i art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) uchwala się, co następuje:

- §1. Rada Powiatu w Augustowie uchwala Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2017 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Augustowie.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Powiatu
w Augustowie**

Andrzej Sobolewski

Załącznik
do uchwały Nr 171/XXIII/2017
Rady Powiatu w Augustowie
z dnia 31 marca 2017 r.

***POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE AUGUSTOWSKIM
na lata 2017 -2022***

POWIAT AUGUSTOWSKI

Augustów 2017 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE AUGUSTOWSKIM
NA LATA 2017-2022**

Wprowadzenie	3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.	3
1.1. Kryteria przemocy.....	4
1.2. Rodzaje przemocy.....	5
1.3. Cykl przemocy.....	6
1.4. Charakterystyka osób doświadczających przemocy.....	7
1.5. Skutki przemocy.....	8
1.6. Czynniki ryzyka.....	9
2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych.	10
2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.....	10
2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	11
2.3. Procedura Niebieskie Karty.....	11
3. Zasoby instytucjonalne powiatu augustowskiego.....	12
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim.....	16
5. Analiza SWOT.....	20
6. Cel główny, obszary działań programu.....	21
6.1. Sposoby realizacji, wskaźniki, podmioty zaangażowane.....	23
6.2. Oczekiwane rezultaty.....	26
7. Realizacja programu	26
7.1. Odbiorcy programu – grupy docelowe	26
7.2. Realizatorzy programu.....	26
7.3. Źródła finansowania	27
7.4. Czas realizacji.....	27
7.5. Monitoring.....	27

WPROWADZENIE

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011- 2016”.

Obecny program określa cztery zakresy podstawowych działań skierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) uprzedzające: informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu mieszkańców powiatu augustowskiego, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- 2) interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- 4) korekcyjno-edukacyjne, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych krajowych i wojewódzkich, tj. „Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020”, „Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim na lata 2016 - 2021”, „Strategią Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020”, „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Augustowskiego na lata 2017 - 2022”.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Problem przemocy w rodzinie, przez wiele lat przemilczany i marginalizowany, obecnie uważany jest za istotny problem społeczny. Samo zjawisko jest trudne do zdiagnozowania, jednak z analizy porównawczej wyników różnych badań wynika, że około

25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy. Z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, że liczba ta nie odzwierciedla powagi problemu. Wiele sytuacji przemocowych zachodzących wewnątrz rodziny nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. W ostatnim okresie zauważa się jednak większą wrażliwość społeczną i wzrost świadomości, co powoduje większą liczbę zgłaszanych sytuacji przemocy domowej.

W rodzinach przemocy doświadczają najczęściej dzieci, kobiety, osoby starsze i coraz częściej osoby niepełnosprawne.

Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy w rodzinie mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych, np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach („Przemoc dzieci i młodzieży”, red J. Papież, A. Płukis, wyd. A. Marszałek, Toruń 1998).

Na potrzeby niniejszego programu przyjęto definicję przemocy określoną w art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), gdzie zjawisko przemocy w rodzinie oznacza „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

1.1. Kryteria przemocy

O przemocy możemy mówić, gdy jest spełnionych kilka warunków.

- Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego

posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

- Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.
- Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia itp.).
- Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych, jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

1.2. Rodzaje przemocy

- przemoc fizyczna – zamierzone działanie człowieka zwrócone przeciwko fizyczności członków jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, tj. zadawanie fizycznych ran, bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, szarpanie, policzkowanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi, zadawanie bólu;
- przemoc psychiczna (emocjonalna) – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą, poniżanie, straszenie, grożenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, wyśmiewanie, krytykowanie, wmawianie choroby psychicznej;
- przemoc seksualna – zmuszanie osoby do jakiejkolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, tj. wymuszenie pożycia seksualnego i nieakceptowanych praktyk seksualnych, obnażanie się, ukazywanie treści pornograficznych małoletnim, dotykanie narządów płciowych małoletnich;
- przemoc ekonomiczna – kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej,

odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze;

- zaniedbanie – długotrwale niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i emocjonalnych osoby zależnej powodujące pogorszenie stanu zdrowia i zaburzenia rozwoju.

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach. Należy podkreślić, że bez względu na formę przemoc powoduje trwałe i nieodwracalne szkody w sferze osobistej osoby doświadczającej przemocy, jak również ma negatywne skutki społeczne.

1.3. Cykl przemocy

- Faza narastania napięcia – wzrost napięcia i narastanie sytuacji konfliktowych

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale poirytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, z byle powodu wywołuje awanturę. Może poniżać ofiarę – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która przemocy doznaje uspokaja sprawcę, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszystkie zachcianki sprawcy. Często go przeprasza i ulega mu. Niektóre osoby mają w tej fazie różne dolegliwości fizyczne jak: bóle żołądka, głowy, bezsenność, utrata apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, który w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

- Faza gwałtownej przemocy – wybuch gniewu i wyładowanie agresji

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szal i wyładowuje się, najczęściej na słabszych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje z reguły jakiś drobiazg, np. opóźnienie posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie.

- Faza miodowego miesiąca

Partner nagle staje się zupełnie inną osobą. Okazuje skruchę, żal, przeprasza i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się nie powtórzy. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby

przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc nie trwa długo.

To pułapka, która zatrzymuje ofiary w cyklu przemocy .

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle coraz krótsze są fazy „miodowego miesiąca”, a wydłużają się i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy cyklu (Fazy przemocy w rodzinie, źródło: www.niebieska.pl).

1.4. Charakterystyka osób doświadczających przemocy

Osoby, które doświadczają przemocy wymagają wieloaspektowego i długotrwałego wsparcia. Pomoc ofiarom przemocy jest bardzo trudna. Trudności te wynikają ze specyfiki osobowości osób doświadczających przemocy (niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w zmiany, silne poczucia winy), co powoduje, że osoby te szybko wycofują się z kontaktu, mają wysoki poziom lęku przed sprawcą, czują się od niego uzależnione i zupełnie bezradne. U ofiar przemocy domowej, nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń prowadzi m.in. do powstania syndromu wyuczonej bezradności i syndromu sztokholmskiego (uzależnienie ofiary od sprawcy). W celu zapewnienia ofiarom przemocy bezpieczeństwa i odzyskania kontroli nad własnym życiem konieczne jest odizolowanie ich od osoby stosującej przemoc poprzez zapewnienie schronienia i objęcie szeroko rozumianym poradnictwem. Oprócz indywidualnej pomocy osobom doświadczającym przemocy, które zgłaszają problem długotrwałej przemocy fizycznej i emocjonalnej ze strony najbliższych, wskazane są regularne, grupowe spotkania o charakterze wspierającym i psychoedukacyjnym.

U osób, które doświadczały przemocy domowej szczególnie ważna jest praca nad własnymi emocjami, przeżyciami, które wpływają na ich relacje z dziećmi i stosowane przez nich metody wychowawcze. Osoby doświadczające przemocy mają małe poczucie wpływu na własne życie, co często skutkuje również ich dużą bezradnością w sprawach wychowywania własnych dzieci. Dlatego też konieczne jest wsparcie tych osób w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

1.5. Skutki przemocy

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym. Skutkiem doznawanej przemocy mogą być zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, podatność na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych. Osoby dorosłe doznające przemocy w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji mogą ponieść śmierć, mogą doznać urazów fizycznych lub trwałego kalectwa.

W przypadku dzieci i młodzieży, która doświadcza przemocy, skutkiem mogą być również konflikty z prawem, zachowania agresywne, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są także jej świadkowie, m.in. dzieci, osoby zależne. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Mogą występować u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania.

U osób dorosłych, które doświadczały przemocy lub były jej świadkami w dzieciństwie, istnieje ryzyko występowania zachowań agresywnych i przemocowych. Zjawisko przemocy w rodzinie może być problemem międzypokoleniowym. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, mogą mieć trudności z funkcjonowaniem w rolach małżonka, rodzica itp., co może skutkować tym, że ich dzieci mogą mieć niezaspokojone potrzeby życiowe. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Przemoc w rodzinie zawsze narusza prawa osoby, przeciwko której jest skierowana. Skutkiem ich naruszania jest odpowiedzialność prawna osoby, która stosuje przemoc. Rodzaj odpowiedzialności prawnej zależy od tego, jakich zachowań dopuścił się sprawca. Ze względu na to, że nie ma przepisu, który wprowadzałby jeden rodzaj kary dla osób stosujących przemoc wobec najbliższych oznacza to, że każde pojedyncze zachowanie będące przemocą w rodzinie może powodować dla sprawcy różne konsekwencje prawne. Ustawodawca przewidział za takie zachowanie m.in. sankcję w postaci kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

1.6. Czynniki ryzyka

– Normy społeczne i kulturowe.

Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach nadal akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych oraz panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto nadal silne jest przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do jej sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

– Dziedziczenie wzorca przemocy.

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich mogą modelować zachowania dorosłych, których są świadkami lub których bezpośrednio doświadczają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów oraz uzyskiwania przewagi, kontroli, władzy.

– Uzależnienie i nadużywanie alkoholu

Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Ponad połowa pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie

ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

– Środowisko społeczne.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie (w badaniach przeprowadzonych przez CBOS w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu). Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych

2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – (t.j. Dz. U. 2016 poz. 930 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karty” – (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 - Uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie podlaskim na lata 2016 – 2021;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny – (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy – (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.).

2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zgodny z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest również zgodny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Augustowskiego na lata 2017 - 2022.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 6).

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.3. Procedura „Niebieskiej Karty”

Szczegółowe warunki realizowania procedury „Niebieskie Karty” określa rozporządzenie. Wspomniana procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika

socjalnego), oświaty (np. pedagoga, dyrektora szkoły, nauczyciela), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę, ratownika medycznego), komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury powinno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nie poparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione (uprawdopodobnione).

Karta A – wszczęcie procedury. Osoba wszczynająca procedurę przekazuje wypełniony formularz do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie, tzn. nie później niż w terminie 7 dni (kopia zostaje u wszczynającego procedurę). Następnie przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 3 dni przekazuje go członkom Zespołu lub grupie roboczej.

Karta B – przekazuje się ją osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Karta C – na posiedzeniu członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupa robocza w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta C”. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie nie wstrzymuje prac Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Karta D – Członkowie ZI lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Możliwe jest wypełnienie Karty D w miejscu zamieszkania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy.

Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań.

3. Zasoby instytucjonalne powiatu augustowskiego

W powiecie augustowskim funkcjonuje lokalny system wsparcia osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, w skład którego wchodzi: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura

Rejonowa. Ponadto placówki ochrony zdrowia i placówki oświatowe mogą m.in. w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie uruchomić procedurę „Niebieskie Karty”.

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art. 7 pkt. 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie.

Ośrodki pomocy społecznej są zobowiązane m.in. do prowadzenia konsultacji i porad w sprawach przemocy w rodzinie, udziału w sporządzaniu diagnozy sytuacji rodzinnej w kontekście przemocy w rodzinie, udzielania poradnictwa psychologicznego i prawnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, mają również możliwość interweniowania w środowisku w celu sprawdzenia sytuacji w miejscu zamieszkania rodziny. Uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty” przewidzianą dla pomocy społecznej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą) oraz przygotowują plan pomocy i monitorują efekty podjętych działań. Wskazują także miejsca zajmujące się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy domowej, informują o możliwości otrzymania schronienia, np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach interwencji kryzysowej, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe w porozumieniu z funkcjonariuszem Policji oraz przedstawicielem ochrony zdrowia, mają prawo odebrać dziecko z rodziny.

Ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu augustowskiego:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie - ul. Rynek Zygmunta Augusta 27, 16-300 Augustów,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie - ul. Wojska Polskiego 1, 16-300 Augustów,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym - ul. Augustowska 17, 16-320 Bargłów Kościelny,

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku - ul. Kościelna 3, 16-315 Lipsk,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince, Nowinka 33, 16-304 Nowinka,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płaskiej, Płaska 53, 16- 326 Płaska,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztabinie - ul. Augustowska 45/1, 16-310 Sztabin.

W każdej gminie funkcjonują **Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, w których skład wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem Zespołu jest kompleksowe udzielanie wsparcia rodzinom oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również zbieraniem i przekazywaniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku. Zespoły Interdyscyplinarne powinny również inicjować działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z osobami uwięzonymi w przemoc - organizowanie szkoleń, konferencji itp.

Zespoły Interdyscyplinarne na terenie powiatu augustowskiego:

- Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa - ul. Wojska Polskiego 1, 16-300 Augustów, tel. 87 644 54 30,
- Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Augustów - Rynek Zygmunt Augusta 27, 16-300 Augustów, tel. 87 643 74 37,
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Bargłów Kościelny - ul. Augustowska 47, 16-320 Bargłów Kościelny, tel. 87 642 40 92,
- Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lipsku - ul. Kościelna 3, 16-315 Lipsk, tel. 87 642 22 31,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Nowince – Nowinka 33, 16-304 Nowinka, tel. 87 643 80 31,
- Zespół Interdyscyplinarny Płaska – Płaska 53, 16-326 Płaska, tel. 87 643 90 64,
- Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sztabinie - ul. Augustowska 45/1, 16-310 Sztabin, tel. 87 641 02 03.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową oraz specjalistycznego poradnictwa prawnego w zakresie prawa rodzinnego, oferuje pomoc psychologiczną oraz ma w swojej ofercie program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie – ul. Młyńska 52, 16-300 Augustów, pcpr@st.augustow.wrotapodlasia.pl, tel. 508 547 681, tel/fax 87 643 20 71.

Sąd Rejonowy w Augustowie w związku ze zjawiskiem przemocy domowej zajmuje się rozstrzyganiem wniosków z Prokuratury bądź Policji w sprawie orzekania środków karnych wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz orzekaniem wobec sprawców przemocy obowiązków przewidzianych w art. 72 §1 kodeksu karnego, m.in. powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i jeżeli sprawca tego nie uczyni zastosowaniem środka izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania.

Zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonują m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego („kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5). W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych, tj. żon i dzieci.

II Wydział Karny – ul. 3-go Maja 43, 16-300 Augustów, tel. 87 643 84 78,

III Wydział Rodzinny i Nieletnich – ul. Młyńska 59, 16-300 Augustów, tel. 87 643 84 47,

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej – ul. 3-go Maja 43, 16-300 Augustów, tel. 87 643 84 87,
ul. Młyńska 59, 16-300 Augustów, tel. 87 643 84 83.

Prokuratura Rejonowa w Augustowie przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m.in. dotyczące przemocy w rodzinie mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecenie zebrania i zabezpieczenia dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.

Prokuratura Rejonowa w Augustowie - ul. 3-go Maja 43, 16-300 Augustów, tel. 87 643 37 23.

Kolejną instytucją jest **Komenda Powiatowa Policji w Augustowie**. Do zadań Policji mających na celu ochronę ofiar przemocy domowej zgodnie z obowiązującym prawem należy: interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji osobom doświadczającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy.

Komenda Powiatowa Policji w Augustowie - ul. Brzostowskiego 6, 16-300 Augustów, tel. 87 564 10 00.

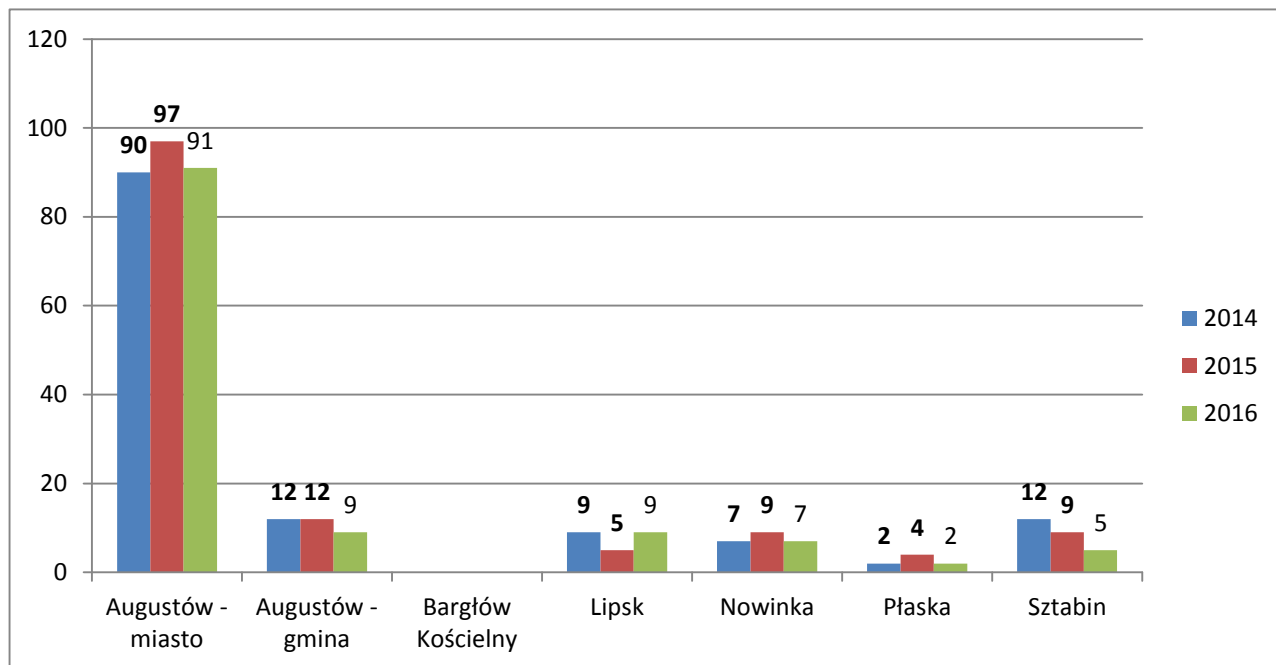
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu augustowskiego jest oparta o dane za lata 2014-2016 uzyskane od pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie, tj. Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu augustowskiego, Prokuratury Rejonowej w Augustowie, Komendy Powiatowej Policji w Augustowie, Sądu Rejonowego w Augustowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie.

W powiecie augustowskim we wszystkich gminach zostały powołane **zespoły interdyscyplinarne**. Statystyki przekazało 6 Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu augustowskiego (Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Bargłów Kościelny nie przedstawił danych statystycznych) (wykres 1). W powiecie augustowskim w 2014 roku założono 132 Niebieskie Karty, w 2015 roku – 136 Niebieskich Kart, a w 2016 roku - 123 Niebieskie Karty.

Liczba założonych Niebieskich Kart w 2015 roku wzrosła, a w 2016 roku zmalała. Najwięcej Niebieskich Kart zostało założonych w mieście Augustów (2014 r. - 90, 2015 r. – 97, a 2016 r. - 91).

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu augustowskiego w latach 2014 - 2016.

Kolejną instytucją, która zajmuje się zjawiskiem przemocy w rodzinie jest **Sąd Rejonowy w Augustowie**. Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Augustowie II Wydział Karny wynika, że najwięcej spraw o czyn z art. 207 § 1 k.k., tj. znęcanie się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy rozpatrywanych było w 2015 roku.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydano orzeczenia z art. 207 §1 kk w tym: skazano	32 29	43 39	33 31
Nakaz opuszczenia lokalu	2	3	0
Uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie	0	3	0

Do uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych w 2015 r. Sąd Rejonowy w Augustowie Wydział Karny wyrokiem zobowiązał 3 osoby stosujące przemoc w rodzinie, a skazanych za popełnienie tego czynu. W powiecie augustowskim od 2007 roku realizowany był program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, jednak w związku z trudnościami związanymi z naborem do grupy od 2015 roku nie realizowano programu.

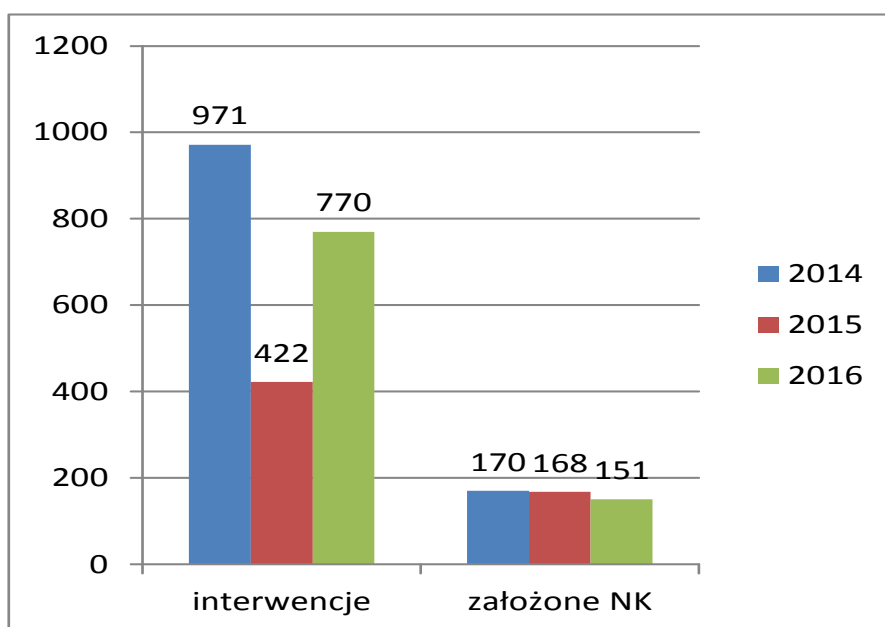
Prokuratura Rejonowa w Augustowie w okresie od 2014 roku do 2016 roku prowadziła 299 spraw z art. 207 § 1 kk – przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, skierowano 89 aktów oskarżenia, skierowano 25 wniosków o wydanie wyroku skazującego oraz 2 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania. Umorzono 52 postępowania, 125 odmówiono wszczęcia postępowania. Skierowano do Sądu 13 wniosków o tymczasowe aresztowanie, w tym 13 uwzględnione przez sąd. Wobec 11 podejrzanych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w oparciu o art. 275 §3 kpk, wobec 8 podejrzanych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji z jednoczesnym zobowiązaniem do powstrzymania się od kontaktu z pokrzywdzonym w oparciu o art. 275 §2 kpk, wobec 25 podejrzanych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w oparciu o art. 275a §1 kpk, wobec 67 oskarżonych o w/w przestępstwa prokurator wnosił na podstawie art. 72 § 1 pkt. 5 kpk o orzeczenie obowiązku powstrzymania się od nadużywania lub używania innych środków odurzających, wobec 52 oskarżonych o w/w przestępstwa prokurator wnosił na podstawie art. 72 § 1 pkt. 6 i 6a kpk o orzeczenie obowiązku poddanie się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym – 52, w okresie tym prokurator nie wnosił na podstawie art. 72 § 1 pkt. 6b kpk o orzeczenie obowiązku uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjne, ani na podstawie art. 72 § 1 pkt. 7 kpk o orzeczenie obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach. Wobec 2 oskarżonych o w/w przestępstwa prokurator wnosił na podstawie art. 72 § 1 pkt. 7a kpk o orzeczenie obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, wobec 4 oskarżonych

o w/w przestępstwa prokurator wnosił na podstawie art. 72 § 1 pkt. 7b kpk o orzeczenie obowiązku opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Z danych przekazanych przez **Komendę Powiatową Policji w Augustowie** (wykres 2) wynika, że w 2014 r. podjęto 971 interwencji domowych, natomiast w 2015 r. - 422, a w 2016 r. podjęto 770 interwencji domowych, z czego wynika, że w 2015 roku liczba interwencji zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 56,64 %, niestety w kolejnym roku wzrosła o 84,46%.

Natomiast liczba założonych Niebieskich Kart wyniosła w 2014 r. - 170, w 2015 r. – 168, a w 2016 r. – 151, z czego widać że liczba procedur Niebieskiej Karty utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Wykres 2. Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Augustowie dotyczące przemocy w rodzinie – liczba interwencji i założonych Niebieskich Kart w latach 2014 - 2016

Prawdziwą skalę problemu przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim trudno jest określić. Zdecydowanie najważniejszą trudnością w zdiagnozowaniu zjawiska przemocy w rodzinie jest uzyskanie precyzyjnych i odzwierciedlających rzeczywistość danych charakteryzujących rozmiar przemocy, przede wszystkim z uwagi na fakt, że niejednokrotnie jest ona zjawiskiem ukrytym, a ofiary przemocy nie mają odwagi szukać pomocy instytucjonalnej.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Ofiarami przemocy w

rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (96%) będący często pod wpływem alkoholu. Niektóre badania wskazują, że 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, niekiedy odczuwane dopiero w życiu dorosłym.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Przemoc w rodzinie ma ścisły związek z nadużywaniem alkoholu, z wieloletnią biernością osób doświadczających przemocy, z bezsilnością w radzeniu sobie z problemami, z nadmiernym chronieniem sprawcy przemocy przez rodzinę przed konsekwencjami prawnymi jego czynów.

5. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w każdej gminie powiatu, - dobra współpraca ze służbami, instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - dobrze przygotowana i stale podnosząca umiejętności kadra specjalistyczna pracująca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, - udzielanie przez PCPR w Augustowie pomocy psychologicznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy domowej,	<ul style="list-style-type: none"> - zakorzenienie zjawiska przemocy w obyczajowości podtrzymywane przez mity i stereotypy, - niewystarczająca wiedza na temat zjawiska przemocy, zjawisko nierozpoznawalne nawet przez same osoby jej doświadczające, - społeczne przekonanie o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę w sytuacji ujawnienia przemocy, - niewystarczająca pomoc specjalistyczna dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc w małych miejscowościach i na wsiach,

- opracowany program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- niewystarczające zabezpieczenie finansowe działań związanych z przemocą, - niewystarczająca infrastruktura instytucjonalna dla osób uwikłanych w przemoc, zwłaszcza na terenach wiejskich, - nie zgłaszanie się osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym prowadzonym przez PCPR
Szanse	Zagrożenia
- możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, m.in. z funduszy unijnych, dotacji celowych, - wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, - zacieśnienie współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	- silne mity i stereotypy społeczne, które powodują ukrywanie zjawiska przemocy oraz opór przed poszukiwaniem pomocy i niechęć we współpracy, - bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywaniu swoich problemów, - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie, - rozciągnięcie w czasie procedur prawnych

6. Cel główny, obszary działań programu, sposoby realizacji, wskaźniki, podmioty zaangażowane.

CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Augustowskim.

OBSZARY DZIAŁAŃ:

OBSZAR 1: PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel operacyjny: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

OBSZAR 2: OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Cel operacyjny: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

OBSZAR 3: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

Cel operacyjny: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

**OBSZAR 4:   PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH
ZADANIA**

Cel operacyjny: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

6.1. Sposoby realizacji, wskaźniki, podmioty zaangażowane

Lp.	Obszar działania	Sposób realizacji - działania	Wskaźniki	Podmioty zaangażowane
1.	Profilaktyka i działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie	<p>1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania specjalistycznej pomocy (psychologicznej, medycznej, prawnej, socjalnej) przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie poprzez ulotki, na stronach internetowych itp.</p> <p>2. Organizacja powiatowych kampanii, konferencji, szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie i jej zapobiegania</p> <p>3. Opracowanie i realizacja programów mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Zwiększenie dostępności (rozwijanie) poradnictwa rodzinnego i zajęć psycho-edukacyjnych podnoszących umiejętności wychowawcze.</p> <p>5. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, m.in. z agresją, stresem itp.</p>	<p>- liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych i konferencji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>- liczba opracowanych programów i podjętych inicjatyw na rzecz profilaktyki przemocy,</p> <p>- liczba i rodzaj przeprowadzonego poradnictwa oraz korzystających osób, w tym przeprowadzonych warsztatów i programów edukacyjnych</p>	PCPR Augustów, Zespoły Interdyscyplinarne, OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Augustowie, Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające w obszarze przeciwdziałania przemocy

2.	Zapewnienie ochrony i udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<p>1. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy i ich rodzin.</p> <p>2. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>3. Prowadzenie grupy wsparcia i grupy samopomocowej dla osób doznających przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Izolacja sprawców przemocy od osób krzywdzonych zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze m.in. przemocy w rodzinie w powiecie augustowskim (Prokuraturą, Sądem, Policją, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie itp.).</p>	<p>- liczba udzielonych porad,</p> <p>- liczba osób korzystających ze schronienia,</p> <p>- liczba przeprowadzonych grup i liczba osób uczestniczących w spotkaniach,</p> <p>- liczba izolowanych sprawców,</p> <p>- liczba podmiotów współpracujących,</p>	Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Prokuratura Rejonowa w Augustowie, Sad Rejonowy w Augustowie Wydział Karny,
3.	Działania korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>1. Realizacja programów terapeutycznych i psychoedukacja indywidualna dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>	<p>- liczba osób korzystających z psychoedukacji indywidualnej dla osób stosujących przemoc w</p>	PCPR w Augustowie, Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia

		2. Realizacja powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie	rodzinie. - liczba osób uczestniczących w programach,	
4.	Poprawa jakości i skuteczności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy oraz uwikłanym w przemoc w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>1. Udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach.</p> <p>2. Udział w konferencjach i seminariach, wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy.</p> <p>3. Udział w zespołach interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Wzmacnianie współpracy między instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Profesjonalizacja udzielanej przemocy oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. superwizje, szkolenia)</p>	<p>- liczba szkoleń, warsztatów, itp. i liczba osób w nich uczestniczących,</p> <p>- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, instytucje których przedstawiciele w nich uczestniczą.</p> <p>- liczba szkoleń i superwizji, liczba osób z nich korzystających</p>	<p>PCPR Augustów, Zespoły Interdyscyplinarne, OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Augustowie, Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia</p>

6.2. Oczekiwane rezultaty:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
2. Wzrost świadomości osób uwikłanych w przemoc co do znajomości zjawiska przemocy oraz możliwości szukania profesjonalnej pomocy.
3. Upowszechnienie wiedzy o instytucjach zajmujących się profesjonalną pomocą osobom uwikłanym w przemoc.
4. Podniesienie jakości świadczonej pomocy przez podmioty realizujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.
6. Interdyscyplinarność działań różnych służb udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie różnorodności i liczby działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

7. Realizacja programu

7.1. Odbiorcy programu – grupy docelowe

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych, świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7.2. Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2017-2022 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu augustowskiego,

- zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu augustowskiego,
  - Komendą Powiatową Policji w Augustowie,
  - Sądem Rejonowym w Augustowie,
  - Prokuraturą Rejonową w Augustowie,
  - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Augustowie,
  - organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami,
- oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

7.3. Źródła finansowania

Realizacja zadań zaplanowanych w Programie będzie finansowana:

- ze środków własnych Powiatu,
- z budżetu państwa,
- z funduszy z Unii Europejskiej,
- inne źródła.

7.4. Czas realizacji:

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie augustowskim będzie realizowany od 2017 r. do 2022 r.

7.5. Monitoring i sprawozdawczość

1. Ocena realizacji poszczególnych działań Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Augustowskim na lata 2017 – 2022 obejmuje okres roczny.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie zwróci się z prośbą do instytucji wskazanych w Programie jako realizatorzy o przesłanie sprawozdania z realizacji poszczególnych zadań za rok ubiegły do dnia 15 lutego każdego roku w wersji elektronicznej i papierowej.

3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie sporządza zbiorczą informację z realizacji Programu i przekłada ją Zarządowi Powiatu w Augustowie do dnia 15 marca każdego rok